

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความเป็นมาและรูปแบบการจัดกิจกรรมนิสิตตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน และศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมนิสิต รวมทั้งเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมนิสิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ลักษณะ คือ

1. การวิเคราะห์เอกสาร
2. การสัมภาษณ์
3. แบบสอบถาม

รายละเอียดของการดำเนินการวิจัยมีดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์เอกสาร

การวิเคราะห์เอกสารมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาและรูปแบบการจัดกิจกรรมนิสิต ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ปรัชญา วัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมนิสิต โครงสร้างการบริหารกิจกรรมนิสิต ประเภทและลักษณะกิจกรรมนิสิตและการจัดดำเนินงานกิจกรรมนิสิต ตั้งแต่ช่วง พ.ศ. 2459 - 2531

การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา นโยบายของการบริหารกิจกรรมนิสิต ปัญหาการจัดดำเนินงานในช่วงสมัยต่าง ๆ รวมทั้งเพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมนิสิตในปัจจุบัน และแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมนิสิต ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาใช้ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร เพื่อเป็นข้อมูลการวิจัยกับเพื่อนำไปใช้สร้างเป็นแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

แบบสอบถาม

แบบสอบถามมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อมูลด้านความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมนิสิตในปัจจุบัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ประชากรที่ประกอบด้วย ประชากรที่เป็นอาจารย์ซึ่งมีตำแหน่งเป็นผู้บริหารกิจกรรมนิสิตและนิสิตซึ่งมีตำแหน่งเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารสโมสรนิสิตและสภานิสิต และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์กิจการนิสิตคณะ อาจารย์ทั่วไป และนิสิตทั่วไป ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากรผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย อาจารย์และนิสิตที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานคลุกคลีกับกิจกรรมนิสิตมาก่อน ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกมาจากอาจารย์ที่เคยดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมนิสิต และผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการบริหารของสโมสรนิสิตมาก่อน รวมทั้งนิสิตที่สนใจเชิงแนวคิดรวม 11 คน โดยเลือกสัมภาษณ์เฉพาะผู้เกี่ยวข้องในช่วงที่กิจกรรมนิสิตเป็นแบบแผนที่ค่อนข้างชัดเจนแล้ว คือ ตั้งแต่ช่วง พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา ประกอบด้วย

1. ศาสตราจารย์ปัจฉัย บุณนาค อธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต พ.ศ. 2515
2. รองศาสตราจารย์ต่อพงศ์ ยมนาค อดีตหัวหน้าฝ่ายกิจกรรมนิสิต พ.ศ. 2515 และอดีตนายกลสโมสรนิสิต ปีการศึกษา 2503
3. รองศาสตราจารย์สุนีย์ สินธุเดชะ อดีตหัวหน้าฝ่ายกิจกรรมนิสิต ช่วง พ.ศ. 2516 - 2518
4. รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ อธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต ช่วง พ.ศ. 2522 - 2527
5. รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ ม่วงใหญ่ อดีตรองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต คณะสัตวแพทยศาสตร์ ช่วง พ.ศ. 2527 - 2530
6. รองศาสตราจารย์มานพ พงศทัต รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต ช่วง พ.ศ. 2528 - ปัจจุบัน

7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วนิดา โพธารามิก อดีตประธานชุมนุมนิสิตหญิง
ปีการศึกษา 2505 และอดีตรองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2522-2526
8. รองศาสตราจารย์ ดร.เกื้อ วงศ์บุญสิน อดีตนายกสโมสรนิสิต
ปีการศึกษา 2518
9. นายธำรง พวงดอกไม้ อดีตนายกสโมสรนิสิต ปีการศึกษา 2505 และ
อดีตเลขานุการฝ่ายกิจการนิสิต พ.ศ. 2515-2519
10. นายธำรง วรสินธพ อดีตนายกสโมสรนิสิต ปีการศึกษา 2529
11. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์ อดีตนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2507 - 2510

2. ประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยอาจารย์ที่ทางมหาวิทยาลัยมีคำสั่ง
แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งบริหารงานด้านกิจการนิสิตตำแหน่งต่าง ๆ และนิสิตที่มหาวิทยาลัยมี
ประกาศแต่งตั้งให้มีความหมายต่าง ๆ ในสโมสรนิสิต จำแนกได้ดังนี้

รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต	1	คน
รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต 15 คณะ	15	คน
หัวหน้ากิจกรรมนิสิตส่วนกลางทั้ง 5 ฝ่าย	5	คน
อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม	39	คน
กรรมการบริหารองค์การบริหารสโมสรนิสิต	25	คน
ประธานชมรมทุกชมรมที่สังกัด อบจ.	39	คน
สมาชิกสภานิสิต	35	คน
รวม	159	คน

3. กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามได้แก่ อาจารย์ที่มีตำแหน่งเป็นกรรมการ
กิจการนิสิตคณะ อาจารย์ทั่วไปที่ไม่มีตำแหน่งบริหารด้านกิจการนิสิต และนิสิตทั่วไปที่ไม่มี
ตำแหน่งใด ๆ ในสโมสรนิสิต กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย
(Simple Random Sampling) จำแนกได้ดังนี้

อาจารย์กิจการนิสิตคณะ	สุ่มจากทุกคณะ ๑ ละ 2 คน	=	30	คน
อาจารย์ทั่วไป	สุ่มจากอาจารย์ทุกคณะ ๑ ละ 15 คน	=	225	คน
นิสิตทั่วไป	สุ่มจากนิสิตทุกคณะ ๑ ละ 15 คน	=	225	คน
	รวม	=	480	คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้รวบรวมและศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยศึกษาจากเอกสารต่อไปนี้
 - 1.1 รายงานความก้าวหน้าของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 1.2 รายงานประจำปีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 1.3 ประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 1.4 ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งเกี่ยวกับกิจกรรมนิสิต
 - 1.5 ข้อมูลเกี่ยวกับนิสิตใหม่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 1.6 รายงานการประชุมที่เกี่ยวกับกิจกรรมนิสิต
 - 1.7 รายงานประจำปีของฝ่ายกิจการนิสิต
 - 1.8 เอกสารรายงานการจัดสัมมนาฝ่ายกิจการนิสิต
 - 1.9 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนโยบายกิจกรรมนิสิต
 - 1.10 จุลสารที่ออกโดยสโมสรนิสิตหรือชมรมต่าง ๆ
 - 1.11 บทความที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนิสิต รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์และทำการสัมภาษณ์อาจารย์และนิสิตที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานคลุกคลีกับกิจกรรมนิสิตจำนวน 12 คนเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา สภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมนิสิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งนอกเหนือจากข้อมูลที่รวบรวมได้จากการศึกษาเอกสาร โดยข้อคำถามครอบคลุมถึงประเด็นดังต่อไปนี้
 - 2.1 ปรัชญา วัตถุประสงค์ นโยบาย
 - 2.2 โครงสร้างการบริหารงานกิจกรรมนิสิต

- 2.3 ประเภทของกิจกรรมนิสิต
- 2.4 ลักษณะการจัดดำเนินการ
- 2.5 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน
- 2.6 ข้อเสนอแนะในแนวทางพัฒนาการจัดกิจกรรมนิสิต

3. แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นอาจารย์และนิสิตที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมนิสิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปัจจุบัน เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 นำข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ภาวเคราะห์เนื้อหา แล้วสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า สอบถามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมนิสิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจแก้ไข แล้วจึงให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านพิจารณาตรวจสอบเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้ชัดเจน โดยให้ข้อหาคำถามแต่ละข้อมีความชัดเจนครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ คณะผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

1. รองศาสตราจารย์มานพ พงศทัต ประจำภาควิชาฟังเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ประจำภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ประสงค์ จันทองเงิน ประจำภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง หัวหน้าโครงการพัฒนากิจกรรมนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พุทธกาล รัชธร สังกัดคณะเศรษฐศาสตร์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งหัวหน้ากิจกรรมนิสิตฝ่ายสโมสรมนินิต (ระหว่าง พ.ศ. 2529 - 2531)
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จำรุณ ณ ระนอง ประจำภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ อดีตเคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายกิจกรรมนิสิต ระหว่าง พ.ศ. 2521 - 2525 และปัจจุบันดำรงตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตคณะครุศาสตร์

3.3 แบบสอบถามที่คณะผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ ผู้วิจัยนำไปปรับปรุงโดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับนิสิตที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจการใช้ภาษา เมื่อเข้าใจเป็นที่ตรงกันตามจุดประสงค์ของแบบสอบถามแล้ว จึงนำไปใช้กับประชากรและกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ลักษณะของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

1. แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบและประสบการณ์ด้านกิจกรรมนิสิต เช่น เพศ อายุ วุฒิกการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ และตำแหน่งงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนิสิต

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมนิสิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในประเด็นต่อไปนี้

1. ปรัชญา วัตถุประสงค์
2. ลักษณะโครงสร้างการบริหาร
3. ประเภทของกิจกรรมนิสิต
4. ลักษณะการจัดดำเนินการ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended) สำหรับให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมนิสิต เพื่อจะได้นำไปสรุปเป็นข้อมูลแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมนิสิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. แบบสอบถามสำหรับนิสิต แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ และประสบการณ์ด้านกิจกรรมของนิสิต เช่น เพศ คณะ เคยหรือไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม มีตำแหน่งในองค์การบริหารสโมสรนิสิต และเหตุผลในการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรม

ตอนที่ 2 และ 3 เป็นแบบสอบถามซึ่งมีเนื้อความเช่นเดียวกับแบบสอบถามที่ใช้ถามอาจารย์

การกำหนดค่าของมาตราส่วนประเมินค่า

แบบสอบถามนี้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) โดยกำหนดค่าของความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับด้วยกัน คือ

- 5 เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 เห็นด้วยมาก
- 3 เห็นด้วยปานกลาง
- 2 เห็นด้วยน้อย
- 1 เห็นด้วยน้อยที่สุด

การแปลค่าของมาตราส่วนประเมินค่า

การแปลค่าของมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scales) ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการคิดน้ำหนักค่าเฉลี่ยแต่ละช่วงของระดับตามแบบของ จอห์น ดับบลิว เบสท์ (John W. Best 1970 : 176) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.51 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.51 - 4.50	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51 - 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.51 - 2.50	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสารจากหน่วยงานภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ กองกิจการนิสิต กองแผนงาน ฝ่ายวิจัย หอประวัติจุฬาฯ สถาบันวิทยบริการ แผนกสถิติชีวประวัติ ส่วนการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ติดต่อขอสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยการขออนัดเวลาล่วงหน้า และใช้เวลาในการสัมภาษณ์ท่านละประมาณ 45 นาทีถึง 1 ชั่วโมง โดยได้บันทึกเสียงไว้รวมทั้งหมด 11 ท่าน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม แยกการเก็บข้อมูลเป็น 3 ส่วน
- 2.1 ข้อมูลจากอาจารย์ ผู้วิจัยได้ขอหนังสือที่ออกโดยรองอธิการบดี ฝ่ายกิจการนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินการจัดส่งและรวบรวมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ภายในของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเก็บข้อมูลในเดือนพฤษภาคม 2532 ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 45 วัน
- 2.2 ข้อมูลจากนิสิต ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกและรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยเก็บข้อมูลในเดือน มีนาคม 2532 ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 30 วัน

ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	แบบสอบถาม ที่ส่งไป	แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	ร้อยละ
1. อาจารย์			
1.1 อาจารย์ด้านกิจการนิสิตส่วนกลาง	60	41	68.3
1.2 อาจารย์ด้านกิจการนิสิตคณะ	30	30	100.0
1.3 อาจารย์ทั่วไป	225	129	57.3
2. นิสิต			
2.1 นิสิตที่ทำกิจกรรมนิสิต	99	81	81.1
2.2 นิสิตทั่วไป	225	212	94.2
รวม	639	493	77.1

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้และการนำเสนอผลการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติและได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากเอกสารและการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและสภาพการดำเนินงานในปัจจุบัน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำมาประมวลเข้าด้วยกัน แล้วนำเสนอในรูปของความเรียง

2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส เอ็กซ์ (SPSS_x - Statistical Package for the Social Science X) ดังนี้

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

2.2 ข้อมูลความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมนิสิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

2.3 ข้อมูลความคิดเห็นในข้อคำถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมของมหาวิทยาลัยและนิสิต วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ

2.4 ข้อมูลความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมนิสิต วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

เมื่อได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว นำมาอภิปรายผลในรูปแบบของความเรียง